

گفت‌وگوی صبا با منتقدان سینما درباره فیلم سینمایی

ماجرای یک هیچ بزرگ!

سمیه خاتونی

گفت‌وگو

فیلم سینمایی زودپز تازه‌ترین اثر کمدی به کارگردانی رامبد جوان است که از آبان ماه سال جاری بر روی پرده سینماهای کشور رفته است. این اثر با چهار فیلمنامه‌نویس مهدی نادری، ابوالفضل کاهانی، محسن تنابنده و بر اساس ایده‌ای از تورج اصلانی معرفی شده است. همچنین تهیه‌کنندگی آن را روح‌الله سهراب‌پور بر عهده داشته و بازیگرانی چون: نوید محمدزاده، محسن تنابنده، محمود جعفری، گلاره عباسی و... در آن نقش آفرینی می‌کنند. داستان فیلم در دهه ۶۰ و بحبوحه جنگ تحمیلی عراق علیه ایران می‌گذرد و اتکای کمدی بر روابط، پوشش و تعامل مردم و جنگ در همین دهه است. روایت فیلم درباره دو باجناب یکی که همسرش از دنیا رفته و دیگری (زن پابه ماه دوقلوها) است که می‌خواهند مرگ تصادفی پدر زن را در یکی از خود با ترکیدن زودپز را شهادت جلوه دهند و به همین خاطر سعی دارند جنازه پدر زن را در یکی از مکان‌های موشک باران شده جانمایی کنند تا از مزایای شهید جلوه دادن آن بر خوردار شوند. «زودپز» این هفته با ۳۰ میلیارد تومان فروش، توانست وارد باشگاه ۱۰۰ میلیاردی‌ها شود و در فهرست فیلم‌های پر فروش سال هم جایگاه چهارم را در اختیار بگیرد. شنیده‌ها حاکی است که عوامل سازنده این اثر، انتظار فروش ۵۰۰ میلیاردی یعنی حدود یک و نیم برابر فیلم «فسیل» را داشته‌اند که این انتظار با نزولی شدن فروش فیلم در هفته‌های اخیر احتمالاً برآورده نخواهد شد، چرا که تبلیغات فیلم در مرحله توصیه مخاطبان به دیدن اثر ناموفق به نظر می‌آید. با توجه به این مسئله روزنامه صبا درباره این فیلم با سه منتقد فعال در عرصه سینما گفت‌وگویی داشته است که در ادامه می‌خوانید.

روزنامه صبا آمادگی دارد پای صحبت‌های عوامل فیلم بنشیند و نظرات آنان را نیز منعکس کند.

آرش فهیم:

«زودپز»، عقب‌گردی در کارنامه جوان و تنابنده است

آرش فهیم منتقد سینما درباره فیلم زودپز گفت: فیلم سینمایی «زودپز» بواسطه عوامل تولیدش توقعات را بالا می‌برد؛ به هر حال هم رامبد جوان به عنوان کارگردان و هم محسن تنابنده در مقام نویسنده فیلمنامه و بازیگر اصلی و هم دیگر بازیگرها و دست‌اندرکاران این فیلم، افرادی با تجربه و کارکشته با سابقه فعالیت دو سه دهه‌ای در حوزه طنز و کمدی محسوب می‌شوند. اما حاصل دست‌پخت این گروه پرسابقه در «زودپز» چندان خوش‌رنگ و لعاب نیست و طعم و بوی با کیفیتی ندارد. وی افزود: مشکل اصلی فیلم این است که نه داستان منطقی و درستی دارد و نه موقعیت‌های کمدی آن تازگی دارند. در این فیلم باز هم شاهد دم‌دستی‌ترین و کلیشه‌ای‌ترین شوخی‌ها بر مدار موضوعات غیراخلاقی هستیم و در این زمینه نوآوری خاصی دیده نمی‌شود.

فهیم ادامه داد: این در حالی است که هم رامبد جوان در آثار قبلی خود نشانه‌هایی از خلاقیت را بروز داده بود و هم تنابنده در سریال پایتخت، استعداد و توانایی‌اش در نگارش و بازی طنزانه را به رخ کشیده است. اما باید تصریح کرد که «زودپز» یک عقب‌گرد و پسرقت در کارنامه این دو کمدین به حساب می‌آید.

این منتقد اظهار کرد: از نظر ساختار روایی و خلق موقعیت‌های کمدی، این اثر در حد «فسیل» است و دست‌آورد تازه‌ای ندارد. با این تفاوت که «فسیل» نیش و کنایه‌های تندی را علیه سلطنت و منافقین به تصویر کشیده بود و از این نظر، یک قدم از یک فیلم کمدی صرفاً سرگرم‌کننده جلوتر بود؛ یعنی جنبه و جلوه تاریخنگارانه هم داشت؛ اما «زودپز» یک فیلم ضدجنگ و در جهت تخریب دفاع مقدس هم به شمار می‌آید. همان‌طور که در «زودپز» می‌بینیم، این فیلم به ماجرای مرگ فرد خلافت‌کار و گناه‌پیشه‌ای در دوران موشک‌باران شهرها از سوی صدام اختصاص دارد که جنازه‌اش به دست دو نفر از اقوامش به محل موشک‌باران‌ها برده می‌شود تا به عنوان شهید جازده شود. هر چند در پایان، این کلک نقش بر آب می‌شود! سازندگان فیلم «زودپز» بیش از هر چیزی متکی بر کلیشه‌هایی چون نمایش اغراق آمیز پوشش و ظاهر طیف خاصی از جوانان در دهه ۶۰ بوده تا ارائه یک طرح و قصه جاندار و جدید. به همین دلیل مخاطب با یک فیلم بیات و یک بار مصرف که خیلی زود از خاطرش فراموش می‌شود مواجه است!

محمد قربانی:

پراکنده‌گویی در «زودپز»، ریتم را مختل کرده است

این اتفاق به دو دلیل نیفتاده است. اول آن که فیلمنامه استاندارد در کار نبوده است و دوم این که جوان در این فیلم به شدت به دنبال خودنمایی به واسطه کارگردانی است. وی در پایان گفت: گذشته از ساخت و تکنیک ضعیف «زودپز»، در انتها لازم است به مهم‌ترین نکته درباره این فیلم اشاره کنم که فیگور روشنفکری سازنده‌اش است. فیلم‌های کمدی و آبگوشتی از این حیث که تکلیف‌شان با منتقد و مخاطب مشخص است، خطر کمتری برای سینما دارند. کارگردانان دیگر همواره یک جواب برای منتقدین در آستین دارند و آن جواب این است که مخاطب فیلم‌شان را پسندیده است و فیلم می‌فروشد. آنها در فیلم خود ادعای خاصی ندارند و عمدتاً آثاری تولید می‌کنند که خنده‌ای از مخاطب بگیرند. اما فیلمی مثل «زودپز» با گنجاندن حرف‌های بزرگ و گرفتن ژست ضدجنگ، سعی می‌کند جایی در سینمای روشنفکری برای خود باز کند. این پدیده بسیار خطرناک است و می‌تواند توجیه‌گری در پوشش و با روشنفکری باشد.

بر نیازشان پیش نمی‌رود، بلکه همه چیز اتفاقی رقم می‌خورد و کلیت روایت از اندک ضرورت روایی و منطقی تهی است. قربانی با تاکید بر این که عنصر اساسی کمدی، ریتم است، اظهار داشت: در «زودپز» پراکنده‌گویی و موقعیت‌های منقطعیه که ارتباط منطقی چندانی با هم ندارند، ریتم را مختل کرده است. بنابراین مخاطب برای خندیدن در هر سکانس باید به دنبال یک موضوع مستقل از کلیت درام باشد. این معضل از سکانس زائد آغازین فیلم - که می‌بایست در گاهی باشد برای معرفی شخصیت‌ها و مقدمه داستان - مشهود است. سکانس‌هایی که کاملاً از اثر جداست و حذفش مانند سکانس بیمارستان و چندین سکانس دیگر فیلم آسیبی به روایت نمی‌زند.

این منتقد سینما تصریح کرد: رامبد جوان در طول سال‌های فعالیتش در سینما، تنها یک فیلم خوب دارد که «ورود آقایان ممنوع» است. در این فیلم که فیلمنامه‌نویس آن پیمان قاسم‌خانی است، رامبد جوان بدون دخالت در متن سعی کرده است روی کارگردانی تمرکز کند. اما در «زودپز»

محمد قربانی منتقد سینما درباره فیلمنامه این فیلم سینمایی گفت: «زودپز» فاقد حداقل‌های یک فیلمنامه استاندارد است. ممکن است یک کارگردان از یک فیلمنامه خوب، یک فیلم ضعیف بسازد اما بالعکس آن صادق نیست. یعنی هیچ‌گاه نمی‌توان از یک فیلمنامه ضعیف، یک اثر قوی سینمایی ساخت. مخاطب در «زودپز»، با قصه و فیلمنامه‌ای مواجه است که شخصیت‌های فیلم در طول روایت به هیچ نقطه غیر قابل بازگشتی نمی‌رسند و بنابراین نقطه عطفی در اثر وجود ندارد که شخصیت‌ها را به موقعیت غیرقابل بازگشتی برساند که مسیر جدیدی را در ادامه فیلم برای شخصیت‌ها باز کند. سراسر فیلم در یک کنش و موقعیت تکرار شونده در جا می‌زند. از عناصر مهمی چون چرخش‌های روایی، تحول قهرمان و... هم خبری نیست. فیلمنامه «زودپز» حول محور ایده‌های شکل گرفته که دور همان ایده می‌چرخد و به تکرار می‌افتد. شخصیت‌های فیلم نیز کاملاً تخت هستند و فاقد هرگونه انگیزه و هدف به نظر می‌رسند.

وی افزود: ماجراهای فیلم با عمل شخصیت‌ها مبتنی